

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATAREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA 151
Din data de 01.03.2017

Dosar nr.: 221/2016
Petiția nr.: 1727/23.03.2016
Petent: . .
Reclamați: S.C. ...

Obiect: refuzul de a primi în cofetărie/de a servi persoanele de etnie romă și hărțuirea, încălcarea dreptului la demnitate, afirmații jignitoare adresate petentului în spațiul public, pe baza apartenenței la etnia romă.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților.

I.1. Numele, domiciliul, reședința sau sediul petentului

I.1.1. . . .

I.2. Numele, domiciliul, reședința sau sediul reclamatului

I.2.1. . . .

I.2.2. ..

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare

2.1. Petentul susține că nu a fost lăsat să servească o prăjitură în incinta cofetăriei reclamate, pe motiv că este persoană de etnie romă. Menționează că nu a fost servit deoarece persoana angajată acolo i-a spus că patronul cofetăriei (cea de-a doua parte reclamată) a interzis servirea către persoanele de etnie romă.

III. Procedura de citare

3.1. În temeiul art. 20, alin. 4 din O.G. nr.137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, cu modificările și completările ulterioare, republicată,

Consiliul Național pentru Combaterea Discriminării a îndeplinit procedura legală de citare a părților.

3.2. Prin adresele înregistrate sub nr. 1727/05.04.2016 și nr. 2063/05.04.2016 au fost citate părțile din dosar, pentru termenul stabilit la data de 19.04.2016. La termen, petentul a fost prezent.

3.3. Prin adresele înregistrate sub nr. 5829/03.10.2016 au fost recitate părțile din dosar, pentru termenul stabilit la data de 18.10.2016. La termen, părțile reclamate au fost prezente.

3.4. Procedura de citare legal îndeplinită.

IV. Susținerile părților

4.1. Susținerile petentului

4.1.1. Prin intermediul memoriului înregistrat sub nr. 1727/23.03.2016 și nr. 1868/29.03.2016 (plângere transmisă de către Inspectoratul de Poliție Județean Ialomița către CNCD, pag. 3-6 din dosar), petentul susține că în data de 23.03.2016 a intrat, însoțit de nepoțelul de 3 (trei) ani, în incinta cofetăriei reclamate pentru a cumpăra o prăjitură minorului. Menționează că nu a fost servit deoarece persoana angajată acolo i-a spus că patronul cofetăriei (cea de-a doua parte reclamată) a interzis servirea către persoanele de etnie romă.

4.1.2. În cadrul ședinței de audieri din data de 18.10.2016, petentul arată următoarele:

- imediat ce a ieșit din cofetărie, reclamatul ... a ajuns acolo, fiind agitat că au intrat persoane de etnie romă în cofetăria acestuia;

- regulamentul intern nu poate fi reținut ca probă, neexistând nicio dovadă că acest act exista și înainte;

- este o situație discriminatorie, mesajul fiind afișat doar în scris și menționează că pot fi persoane care nu știu să citească;

- nu a fost informat verbal de aceste condiții. Regulamentul nu este afișat pe geam nici în momentul de față. Reiterează faptul că Regulamentul nu a fost niciodată lipit pe geam și consideră că dacă într-adevăr ar avea Regulamentul afișat, nimeni nu ar intra să facă o consumație de minim 300 lei pentru o prăjitură. Susține că acest Regulament a fost făcut acum. Precizează că partea reclamată are alte 6 (șase) dosare cu persoane de etnie romă;

- a doua zi, discuția dintre acesta și partea reclamată ... nu a fost legată doar de faptul că nu i s-a servit prăjitură, ci menționează că partea reclamată a adresat injurii, fiind umilit în spațiul public („țiganilor, ciorilor, nu aveți dreptul să ieșiți în oraș voi. Și voi cereți bonuri?”).

4.1.2.1. Sunt propuși doi martori.

4.1.2.2. Primul martor declară că nu este rudă cu petentul. Declară că, în data de 21.03.2016, în timpul incidentului, trecea pe stradă. A auzit cum partea reclamată .. a început să îi adreseze injurii și amenințări petentului. Susține că nu știe să citească și că nu știe să fie interzisă intrarea în cofetărie persoanelor de etnie romă. Susține că a auzit reclamatul spunând „nici un țigan nu are ce căuta în această cofetărie”.

4.1.2.3. Cel de-al doilea martor susține că a încercat să cumpere de la cofetăria părții reclamate, dar nu a fost servit, pentru că vânzătoarea a spus că nu este lăsată de șeful acesteia să servească țiganii. Martorul precizează că știe să citească și că nu a văzut regulamentul afară și nici în interior.

4.2. Susținerile ...

4.2.1. Prin intermediul înscrisului înregistrat sub nr. 1476/14.03.2016, administratorul societății reclamate susține că în data de 08.03.2016 a deschis punctul de lucru „. .”, unde a impus un regulament de ordine interioară foarte exigent (servirea în local se face dacă există consumație de minim 300 lei, iar consumatorii să aibă o ținută decentă/de protocol). Acest regulament a fost impus datorită numeroaselor scandaluri avute cu persoanele de etnie romă din oraș. Clienții care nu îndeplinesc aceste condiții pot efectua cumpărături din acest local numai la pachet, fără a consuma în incinta localului. Regulamentul a fost afișat în locuri vizibile.

4.2.2. Este atașat actul constitutiv al societății reclamate, certificat constatator, facturi/chitanțe din data de 07.03.2016 și 23.03.2016, prin care se arată că au fost vândute produse de 300 și peste 300 lei (pag. 23-49) și declarații de martori. În acest sens, martorii (angajați ai societății reclamate) susțin că lucrează conform regulamentului de ordine interioară, care este afișat. Nu au adresat injurii și nici nu au comunicat faptul că nu poate servi persoanele de etnie romă. De fiecare dată când au fost incidente, martorii au sunat la organele de poliție.

4.2.3. Este atașat răspunsul Inspectoratului de Poliție al Județului Ialomița nr. R12428, înregistrat la CNCD sub nr. 6618/02.11.2016, prin care se arată că efectivele din cadrul Poliției orașului Țândărei au intervenit la două evenimente sesizate prin S.N.U.A.U. 11; în documentele întocmite de către polițiștii deplasați la fața locului este menționat faptul că la nivelul unității există un regulament de ordine interioară.

4.3. Susținerile reclamatului . .

4.3.1. Prin intermediul înscrisului înregistrat sub nr. 2426/15.04.2016, partea reclamată susține că din cofetăria reclamată se pot lua la pachet toate produsele pe care le au la vânzare, însă pentru a putea consuma în incinta cofetăriei este necesar a se face consumație de o anumită valoare (minim 300 lei).

4.3.1.1. Susține că a fost președinte în Comisia de Finanțe a Consiliului Local .., unde a constatat mai multe nereguli în ceea ce privește casele construite de către persoanele care aparțin etniei rome.

V. Motivele de fapt și de drept

5.1. În fapt, Colegiul director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (C.N.C.D.), referitor la primul capăt de cerere, constată că Regulamentul intern al societății reclamate este discriminatoriu. Referitor la al doilea capăt de cerere, Colegiul director constată că petentului i-a fost refuzat accesul la serviciile oferite de societatea reclamată, pe criteriul apartenenței acestuia la etnia romă.

5.2. În drept, coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul petiției este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G. nr.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul director analizează în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în prima instanță,

elementele art. 2 al O.G. nr.137/2000, republicată, cuprins în Capitolul I Principii și definiții al Ordonanței și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și sancționate contravențional în Capitolul II Dispoziții Speciale, Secțiunea I-VI din Ordonanță. În măsura în care se reține întrunirea elementelor discriminării, așa cum este definită în art. 2, comportamentul în speță atrage răspunderea contravențională, după caz, în condițiile în care sunt întrunite elementele constitutive ale faptelor contravenționale prevăzute și sancționate de O.G. nr. 137/2000, republicată.

5.3. Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000) la *Ordonanța de Guvern nr. 137/2000 privind combaterea și sancționarea tuturor formelor de discriminare*, republicată (în continuare O.G. nr. 137/2000) la **art. 2 alin. (1)** prevede: *„Potrivit prezentei ordonanțe, prin discriminare se înțelege orice deosebire, excludere, restricție sau preferință, pe bază de rasă, naționalitate, etnie, limbă, religie, categorie socială, convingeri, sex, orientare sexuală, vârstă, handicap, boală cronică necontagioasă, infectare HIV, apartenență la o categorie defavorizată, precum și orice alt criteriu care are ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.”*

5.4. Conform art. **10 lit. f)**: *„Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, discriminarea unei persoane fizice, a unui grup de persoane din cauza apartenenței acestora ori a persoanelor care administrează persoana juridică la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată, respectiv din cauza convingerilor, vârstei, sexului sau orientării sexuale a persoanelor în cauză prin: (...) f) refuzul accesului unei persoane sau unui grup de persoane la serviciile oferite de magazine, hoteluri, restaurante, baruri, discoteci sau de orice alți prestatori de servicii, indiferent dacă sunt în proprietate privată ori publică; (...)”*

5.5. Având în vedere acestea, Colegiul director urmează a analiza primul capăt de cerere al sesizării privitor la conținutul Regulamentului de ordine interioară.

5.5.1. Conform **art. 2 alin. (3)** *“Sunt discriminatorii, potrivit prezentei ordonanțe, prevederile, criteriile sau practicile aparent neutre care dezavantajează anumite persoane, pe baza criteriilor prevăzute la alin. (1), față de alte persoane, în afara cazului în care aceste prevederi, criterii sau practici sunt justificate obiectiv de un scop legitim, iar metodele de atingere a aceluși scop sunt adecvate și necesare.”*

5.5.2. Pentru a constata existența unei fapte de discriminare indirectă este necesară îndeplinirea următoarelor elemente:

- o practică aparent neutră
- diferențiere (dezavantajare)
- care încalcă un drept
- fără o justificare obiectivă

5.5.3. Colegiul director reține faptul că reprezentantul societății reclamate a recunoscut că Regulamentul de ordine interioară este foarte exigent, servirea produselor în incinta localului putând fi făcută numai dacă există consumație de minim 300 lei/persoană. De asemenea, se reține că acest regulament a fost impus datorită numeroaselor scandaluri avute cu persoanele de etnie romă din oraș.

5.5.4. Colegiul director constată că, prin dispozițiile cuprinse în Regulament, criteriul de selectare a clienților cuprins la art. 1 *„...conducerea societății a hotărât să se servească în local consumație de minim 300 lei ...”* dezavantajează anumite persoane, față de alte

persoane, fără o justificare obiectivă. Impunerea cerinței de a exista consumație de minim 300 lei/persoană pentru a putea consuma produsele în incinta cofetăriei constituie discriminare indirectă, partea reclamată tratând diferențiat persoanele care nu beneficiază de această sumă, în contradicție cu legislația în domeniu.

5.5.5. Suma minimă cuprinsă în regulament nu se justifică obiectiv raportat la nivelul de trai al cetățenilor din societatea românească. Este de notorietate faptul că prețurile alimentelor este ridicat în comparație cu nivelul de trai, care este la jumătate față de țările din Europa. De asemenea, Colegiul director este de opinie că impunerea cerinței analizate mai sus descurajează orice persoană care nu beneficiază de această sumă de bani să apeleze la serviciile oferite de cofetăria reclamată în prezenta cauză, în condiții de egalitate.

5.5.6. Privind justificarea obiectivă, prin jurisprudența sa CEDO, a enunțat următoarele principii

- Convenția nu interzice orice tratament diferențiat, ci doar acel tratament diferențiat care nu are o justificare obiectivă și rezonabilă, având în vedere faptul că de multe ori statele trebuie să adopte legi care prevăd un tratament diferențiat, menit să corecteze inegalități faptice, justificarea trebuie să fie analizată în relație cu scopul legitim și efectele măsurii în cauză.
- Prin discriminare se înțelege un tratament diferențiat al persoanelor aflate în situații comparabile, fără a exista o justificare obiectivă și rezonabilă, art.14 din Convenție nu interzice statelor membre să trateze grupurile diferențiat în maniera de acorecta inegalități faptice, în anumite circumstanțe absența unui tratament diferențiat reprezintă o violare a dispoziției în cauză, poate fi discriminatorie aceea politică sau măsură generală care prejudiciază în mod specific acel grup, o discriminare potențială poate rezulta dintr-o situație faptică (**DH și alții împotriva Cehiei**, 13 noiembrie 2007, **Sampanis și alții împotriva Greciei**, 5 iunie 2008).
- Justificarea obiectivă și rezonabilă trebuie să urmărească un scop legitim, și măsura aplicată trebuie să fie proporțională cu scopul urmărit, în cazul tratamentului diferit bazat pe rasă, culoare sau origine etnică noțiunea de justificare obiectivă și rezonabilă trebuie interpretată într-o manieră cât se poate de strictă. (**DH și alții împotriva Cehiei**, 13 noiembrie 2007, **Sampanis și alții împotriva Greciei**, 5 iunie 2008).

5.5.7. La identificarea scopului legitim și obiectiv se va avea în vedere interesul general urmărit de partea reclamată, respectiv dreptul încălcat ca efect al aplicării criteriului aparent neutru și se va analiza existența acestui scop raportat la dreptul atins prin diferențiere.

5.5.8. Colegiul director constată că, în prezenta cauză, partea reclamată nu a demonstrat un scop legitim pentru a justifica alegerea criteriului impus și, în consecință, nu a răsturnat sarcina probei. Se reține că reprezentantul societății reclamate recunoaște că Regulamentul a fost impus datorită numeroaselor scandaluri avute cu persoanele de etnie romă din oraș

5.5.9. **În concluzie**, din analiza primului capăt de cerere al petiției, Colegiul director constată următoarele: criteriul impus la art. 1 din Regulamentului de ordine interioară „...conducerea societății a hotărât să se servească în local consumație de minim 300 lei ...” are ca efect încălcarea accesului în condiții de egalitate la serviciile oferite de prestatori și constituie discriminare conform art. 2 alin. 3, și art. 10 lit. f) al **O.G. nr. 137/2000, republicată**.

5.6. În ceea ce privește cel de-al doilea capăt de cerere al sesizării, și anume refuzul servirii petentului pe motiv că este persoană de etnie romă și, implicit, încălcarea dreptului la demnitate pe baza aceluiași criteriu, Colegiul director urmează a se pronunța.

5.6.1. Conform **art. 15** din O.G. nr. 137/200, republicată „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intră sub incidența legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia.*”

5.6.2. Pentru a constata existența unei fapte de discriminare directă sunt necesare îndeplinirea următoarelor elemente:

- o diferențiere
- între două persoane sau situații aflate pe poziție comparabilă
- bazată pe un criteriu
- care încalcă un drept
- în temeiul unui raport de cauzalitate între criteriul invocat și faptele imputate

5.6.3. Colegiul director constată că refuzul de a primi în cofetărie/de a servi persoanele de etnie romă și, implicit, încălcarea dreptului la demnitate, constituie o diferențiere.

5.6.4. Criteriul de diferențiere este apartenența la etnia romă.

5.6.5. Dreptul încălcat este dreptul la demnitate, garantat de **Constituția României** și dreptul accesului în condiții de egalitate la serviciile oferite de prestatori.

În concluzie, sunt incidente prevederile art. 2 alin. 1, art. 10 lit. f) și art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**, republicată.

5.6.6. Colegiul director reține faptul că reprezentantul societății reclamate recunoaște că Regulamentul a fost impus datorită numeroaselor scandaluri avute cu persoanele de etnie romă din oraș, fiind astfel interzis angajaților să lase persoanele de etnie romă să servească produsele achiziționate din cofetărie în incinta localului.

5.6.7. Pentru analizarea acestui capăt de cerere s-a reținut faptul că au existat numeroase declarații de martor, prin care au fost confirmate cele susținute de petent, și anume faptul că persoanele de etnie romă nu sunt lăsate să servească prăjituri în incinta cofetăriei.

5.6.8. În acest sens, Colegiul director constată că partea reclamată a manifestat un comportament care a dus la crearea unui cadru intimidant față de petent și față de persoanele de etnie romă, încălcându-se dreptul la demnitate și dreptul de a accesa, în condiții de egalitate, serviciile oferite de prestatori. Aceste fapte reprezintă discriminare conform prevederilor art. 2 alin 1, art. 10 lit. f) și art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**, republicată.

5.7. În temeiul art. 26 din **O.G. nr. 137/2000** Colegiul director aplică S.C. ... S.R.L., prin reprezentant:

- amendă contravențională în valoare de de 2.000 lei pentru faptele constatate în cadrul analizării primului capăt de cerere, și anume: criteriul impus la art. 1 din Regulamentului de ordine interioară „...*conducerea societății a hotărât să se servească în local consumație de minim 300 lei ...*” are ca efect încălcarea accesului în condiții de egalitate la serviciile oferite de prestatori

și

- amendă contravențională în valoare de de 2.000 lei pentru faptele constatate în cadrul analizării celui de-al doilea capăt de cerere, și anume: manifestarea unui comportament care a dus la crearea unui cadru intimidant față de petent și față de persoanele de etnie romă, încălcându-se dreptul la demnitate și dreptul de a accesa, în condiții de egalitate, serviciile oferite de prestatori

având în vedere următoarele:

- discriminarea a vizat persoanele de etnie romă;
- persoanele de etnie romă întâmpină o serie de dificultăți în societate datorită stereotipurilor
- partea reclamată a manifestat un comportament care a dus la crearea unui cadru intimidant față de petent, pe criteriul etnic
- discriminarea a încălcat dreptul de a accesa, în condiții de egalitate, serviciile oferite de prestatori.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare**, republicată, cu unanimitate de voturi ale membrilor prezenți la ședință

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Față de primul capăt de cerere al sesizării, referitor la criteriul impus la art. 1 din Regulamentului de ordine interioară „...*conducerea societății a hotărât să se servească în local consumație de minim 300 lei ...*” Colegiul director constată că faptele reprezintă discriminare, conform prevederilor art. 2 alin 3 și art. 10 lit. f) din **O.G. nr. 137/2000**, republicată și decide sancționarea părții reclamate ..., prin reprezentant, cu amendă contravențională în valoare de de 2.000 lei, potrivit art. 26 din **O.G. nr. 137/2000**

2. În ceea ce privește al doilea capăt de cerere al sesizării, referitor la manifestarea unui comportament care a dus la crearea unui cadru intimidant față de petent și față de persoanele de etnie romă, încălcându-se dreptul la demnitate și dreptul de a accesa, în condiții de egalitate, serviciile oferite de prestatori, Colegiul director constată că faptele reprezintă discriminare conform prevederilor art. 2 alin 1, art. 10 lit. f) și art. 15 din **O.G. nr. 137/2000**, republicată și decide sancționarea părții reclamate S.C. ... S.R.L., prin reprezentant, cu amendă contravențională în valoare de de 2.000 lei, potrivit art. 26 din **O.G. nr. 137/2000**;

3. O copie a prezentei hotărâri va fi transmisă părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii: Amenda se va achita la Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice Ploiești, dovada plății se va trimite către C.N.C.D. în termen de 15 zile de la rămânerea definitivă a hotărârii. În caz contrar, C.N.C.D. va lua măsurile legale necesare.

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita

Prezenta hotărâre poate fi atacată în termenul legal de 15 zile potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ** la instanța de contencios administrativ.

Membrii Colegiului director prezenți la ședință

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA – Membru

DINCĂ ILIE – Membru

GHEORGHIU LUMINIȚA – Membru

HALLER ISTVÁN – Membru

POPA CLAUDIA SORINA – Membru

Hotărâre motivată în drept/ redactată de: A.C.F./B.B.

Notă: Hotărârile emise de Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării potrivit prevederilor legii și care nu sunt atacate în termenul legal, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.